

DE-AȘ FI AVUT OCAZIA, V-AȘ FI CITIT PE TOȚI

Am citit cu atenție articolul ”SURĂSUL EPIGRAMEI” semnat de reputatul epigramist Nicolae Bunduri, și, ajungând la aserțiunile despre plagiat, am simțit nevoia să relievez câteva aspecte. La rubrica *Cioburi de metaforă* – 5-8 sept. 2024 – (tema: De răs, de... vară!) am citit epigrama *Early Booking* (Ștefan Ciocianu): *Ca să scap de-a soacrei clanță/I-am propus, galant, vacanță:/Tour Eiffel, sejur de vis/Și mult verde... de Paris*. Asta m-a dus cu gândul la epigrama pe care am publicat-o în volumele *Bârfa neuronilor*, 2017 și *Arheolog printre eresuri*, 2023: *Știindu-i franțuzescul vis,/Făcui spre soacră precizare:/N-am bani de Franța, coană-mare,/Îți dau de-un Verde de Paris!* Evident că în cazul de față nu este vorba de o imitație, ci de folosirea aceleiași poante fără a avea cunoștința catrenului inițial. Un alt exemplu: în Revista Epigrama (martie 2024) a apărut catrenul *Pe masa de operație* (Vasile Vajoga) – *Chirurgul, cu priviri severe,/Rosti spre cel supus la chin:/„Nu vei simți nicio durere,/Nici întristare, nici suspin...”*. Iarși mi-a venit în minte o epigramă de-a mea (din vol. *Arheolog printre eresuri*, 2023): *În prag de anestezie,/Îl liniști a doua oară:/Nu mai fi trist că n-o să doară.../„Nici întristare, nici durere”!* Și aici, aceeași poveste, nici vorbă de împrumut – cum ar putea un epigramist să cunoască toate epigramele publicate de alții, dacă nu au apărut în „Epigrama” sau volumul cu pricina nu i-a căzut în mână (sau i-a căzut prea repede din mână...).

Un alt aspect: în urmă cu peste 35 de ani i-am scris pe un șervețel, la o sindrofie, oftalmologului Emil Medeleț, un catren colegial – *Când ai venit, mi-ai spus „nu văd nimic”.../Te-am operat perfect, precum îți zic,/Și, ca atare, îți aduc dovezi: Acuma vezi... că nu mai vezi!* Am citit, în anul 2006, în *Dicționarul medicilor epigramiști*, realizarea regretatului Eugen Albu: *Era la ușa lui prăpăd/Și toți cu plicuri sau cu pile;/Eu, neavând, mi-a scris lentile/Cu care văd că nu mai văd*. Atunci mi-am zis: *domnule, n-ai publicat-o, să-ți fie de bine!* Rămâne marcă înregistrată cea publicată! Oricum, epigrama maestrului Albu este, de departe, mai reușită.

Am întâlnit și o năzbâtie: în vol. *Epigramiști cu sau fără voia lor* (1983), a fost citată epigrama *Speranțe* (*Eu, ca poet, fusei un oarecare,/Precum au spus-o chiar timide guri,/Încep să cred că-s totuși de valoare:/Fac unii, văd, în juru-mi... săpături*.) sub semnătura lui Aurel Iordache, fie-i amintirea veșnică! Stupoare: în deja citatul Dicționar al medicilor epigramiști (2006) dau, sub semnătura altui epigramist, de aceeași epigramă... la punct, virgulă și titlu – xerox curat (!). Imposibil! Aici trebuie să fie o încurcătură, o greșală de redactare. Dacă n-ar fi așa, ar fi prea de tot.

Revenind la tema „nu știe epigramistul din Titu ce a scris epigramistul din Sighetul Marmației” se prea poate ca și eu să fi scris epigrame cu poante pe care (neavând cum să le cunosc) le-au folosit alții înaintea mea. Dacă este așa, sperând că sunt cât mai puține exemple, să rămână ale lor, să fie date uitării ale

mele. Bănuiesc că și domniile voastre (reputați și cinstiți epigramaști) v-ați aflat, fără de voie, într-una sau alta dintre ipostaze. Fiind loc sub soarele epigramei pentru toți, important este să rămânem onești, orgolioși (în sensul folositor al cuvântului – fiindcă orgoliosul *bine temperat*, în baza firii, evită cu strictețe împrumuturile), să facem totul cu bună credință. Interferențe, fără culpă, au fost și vor mai fi. O temă nu este proprietatea nimănui (ce-ar mai fi ca, după Eminescu, nimeni să nu mai poată scrie despre lac, frunză, codru, lună, iubire etc.), dar poanta (clenciul), odată ce a născut-o cineva, este proprietate privată și, în consecință, nu ne-o putem însuși. Ne este permisă doar o cantitate, mai mică sau mai mare, de invidie... colegială.

Kir Papas